

Valtuutettu Vikin aloite: Siikalatvan kunnan etätyöt

Kunnanhallitus 10.05.2023 § 138

Valtuutettu Vikki on aloitteessaan 27.3.2023 esittänyt, että kunnantalolla siirrytään työskentelyyn paikanpäällä, ja etätyö sallittaisiin vain erikoistilanteessa (lasten sairastuminen tai jonkin perustellun syyn vuoksi).

Aloite perusteluineen on liitteenä.

Etätyö yleistyi korona-aika merkittävästi. Vaikka koronatilanne on helpottanut, niin etätyö on tullut jäädäkseen myös kuntiin. Suomen Yrittäjien suomalaisille työllisille tammikuussa 2023 teettämän kyselyn perusteella kunnassa tai sen yhtiöissä työskennelleistä 47 % on tehnyt etätöitä, yrityksissä 49 %, järjestöissä työskentelevistä 64 % ja valtiolla 81 %. Kokoaikaisesti etätöitä tehneiden osuus (viisi päivää viikossa) on suurin yrityksissä (28 %) ja kunnissa tai niiden yhtiöissä (27 %). Etätöitä tehneistä lähes puolet (48 %) harkitsisi työpaikan vaihtoa, jos ei saisi tehdä etätöitä. Osuus on selvästi suurin (64 %) nuorilla, 18-29 -vuotiailla työllisillä.

Kevan ennusteen mukaan kuluvan vuosikymmenen aikana jopa noin kolmasosa kunnan työntekijöistä eläköityy. Samaan aikaan kunta-alaa uhkaa osaaajapula. Kevan kuntapäätäjäbarometrin mukaan 42 prosenttia kuntapäätäjistä kokee, ettei avoimiin työpaikkoihin ole hakenut riittävästi ihmisiä. Kunnilla itsellään on kuitenkin monia keinoja ongelman lieventämiseksi. Kuntaliiton mukaan toimivimmaksi on havaittu etätyömahdollisuuksien ja työjoustojen lisääminen.

Työterveyslaitoksen mukaan etätyöstä on useita etuja työntekijälle. Tärkeimmäksi koetaan usein työajan joustavuus ja rytmittäminen omien tarpeiden mukaan, työn ja perhe-elämän joustavampi yhteen sovittaminen sekä lisääntynyt työrauha ja keskittyminen. Myös työtehon koetaan paranevan. Lisäksi aikaa ja rahaa säästyy työmatkoissa. Tärkeää etu on myös osatyökykyisten mahdollisuudet osallistua työelämään ja työntekijän/viranhaltijan mahdollisuus työskentelyyn poikkeustilanteissa (esim. pandemia).

Etätyöstä koituu etuja myös työnantajalle. Keskeisenä on työtehon ja työn tuottavuuden paraneminen. Etätyömahdollisuus lisää työpaikan houkuttelevuutta ja on rekrytointivaltti erityisesti nuorten työntekijöiden kohdalla. Etätyö mahdollistavat työuran pitenemisen paremman jaksamisen myötä.

Etätyössä on kuitenkin joitakin riskejä ja haasteita työntekijälle. Etätöissä työaika voi venyä aiheuttaen työn ja vapaa-ajan sekoittumista. Työntekijällä voi olla vaikeuksia irrottautua työstä ja siten kuormittua liiallisesti. Kotona työskentely vaatii sopeutumista myös perheeltä. Toisaalta työntekijä voi kokea riittämätön tukea esihenkilöiltä ja työtovereilta.

Muuttunut työelämä edellyttää esimiehiltä ja johtajilta kykyä johtaa etätyötä tekeviä.

Kunta-alan ja hyvinvointialueiden työnantajajärjestön (KT) mukaan "etätyöskentely laajentaa potentiaalisten työnhakijoiden joukkoa." "Mahdollisuus tehdä etätöitä voi olla merkittävä vetovoimatekijä ja apu rekrytoinnissa, ja vähentää lisäksi halua vaihtaa työnantajaa. Se lisää työhyvinvointia sekä mahdollistaa työn ja muun elämän paremman yhteensovittamisen."

KT:n mukaan epäonnistumisen riski kasvaa, jos jatketaan kuten aina ennenkin, vaikka maailma ympärillä muuttuu. Lisäksi luottamuksen puuttuminen estää yhteistyön ja kehittämisen, ja tekee työstä epämiellyttävää. Liian yksityiskohtaisella ohjeistuksella ja valvonnalla pilataan etätyön myönteiset vaikutukset.

Vuoden 2022 aikana Siikalatvan kunnassa tehtiin ESS-järjestelmän ilmoitusten perusteella 222 etätyöpäivää. Etätöitä teki 18 työntekijää. Kunnan etätyökäytännöt pohjautuvat kunnanhallituksen 05.03.2018 § 49 tekemään päätökseen ja kunnanhallituksen hyväksymiin etätyön ohjeisiin 1.4.2018 alkaen.

Etätyöhön liittyvät näkökohdat on huomioitu myös henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa 2023-2024, minkä kunnanhallitus on kokouksessaan 17.01.2023 § 11 hyväksynyt. Suunnitelman mukaan *kunnassa hyödynnetään etätyön mahdollisuuksia tarpeen mukaan. "Etätyöstä sopiminen tulee perustua esimiehen ja työntekijän väliseen luottamukseen. Etätyöstä sovittaessa otetaan huomioon työn luonne ja työntekijän ominaisuudet selvittää etätyönä suoritettavasta työstä. Etätyön tekeminen perustuu esimiehen tarveharkintaan. Esimies ratkaisee, onko etätyön onnistumiselle olemassa edellytyksiä vai ei. Etätyöstä sovitaan aina etukäteen esimiehen kanssa ja etätyöstä tulee tehdä ilmoitus ESS-järjestelmään esimiehen hyväksyttäväksi."*

Lisäksi kunnan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman 2023-2024 mukaan *"Esihenkilöitä valmennetaan ja tuetaan etätyön johtamiseen."*

Edellä mainituin perusteluin etätyön kieltäminen nähdään kunnan henkilöstön kannalta haitallisena toimenpiteenä. Kunnan kyky hoitaa tehtäviään ja menestyä vaarantuu merkittävästi, mikäli sen mahdollisuudet rekrytoida ja huolehtia henkilöstönsä jaksamisesta heikentyvät.

Valmistelijan päätösehdotus:

(hall. joht.)

Kunnanhallitus esittää, että valtuusto toteaa aloitteen tulleen loppuunkäsittellyksi.

Esittelijä: Kunnanjohtaja Pirre Seppänen

Päätösehdotus: Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.

Päätös: Päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanvaltuusto 22.05.2023 § 43
71/00.02.01/2022

Päätösehdotus: Kunnanhallitus esittää, että valtuusto toteaa aloitteen tulleen loppuunkäsittelyksi.

Päätös: Päätösehdotuksen mukaisesti.